

המנחה יאמר לתלמידים שלפניהם שקופית ובה מספרים. כל מספר הינו כרטיסיה ובה שאלה הקשורה לרשת.

המנחה יבקש מתנדב שיבחר מספר. המנחה יבקש מהתלמיד לשאול את השאלה המופיעה בעקבות הלחיצה על המספר. התלמיד המתנדב יענה על השאלה ולאחר מכן המנחה יפנה את השאלה לתלמידים נוספים בכיתה.

לחיצה על התמונה בכל כרטיסיה מחזירה למסך הראשי עם המספרים.

אין צורך לשאול את כל השאלות (מומלץ לקיים 3 שאלות), בכל שלב ניתן לעבור להמשך המצגת ע"י לחיצה על החץ של תיאור האירוע

שימו לב, שאלות 1, 3, 6- אלו שאלות שתחילה מופיעה השאלה. מקיימים דיון ולאחר מכן בלחיצת כפתור, תופיע התשובה הנכונה השאלות המופיעות (עפ"י המספרים):

1. מהו לדעתכם אחוז בני הנוער ששומרים בטלפון שלהם תמונות אינטימיות ומיניות?
2. מה לדעתך טוב ברשת?
3. מהו חוק הסרטונים?
4. נפגעת ברשת, למי תפנה לעזרה?
5. אם היו חוסמים בארץ את הגישה לאינטרנט בטלפונים ניידים. כיצד החיים שלך היו נראים?
6. מהו סקסטורשן?
7. נניח שאתם משתתפים בתכנית "הישרדות" ויכולים לקחת איתך את הטלפון הנייד ובו אפליקציה אחת בלבד. באיזו אפליקציה הייתם בוחרים?
8. מה אתם יכולים לעשות כדי שמרחב הרשת יהיה מקום שנעים ובטוח להיות בו?
9. מה הדבר הראשון שאתם עושים כשאתם מתעוררים בבוקר?

מהו לדעתכם אחוז בני הנוער ששומרים בטלפון שלהם תמונות אינטימיות ומיניות?

למעלה
מ-50%

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

יש להזמין את התלמידים לענות על השאלה, לשמוע את תשובותיהם ורק לאחר מכן, בלחיצה על העכבר, התשובה תופיע : 50%

מה טוב ברשת?

חזרה

הרשת מאפשרת מגוון רחב של פעולות: חשיפה למידע רחב ומגוון המאפשר הרחבת הידע בתחומים שונים, השתתפות במפגשי למידה מקוונים, משחקים, שמירה על קשרים חברתיים, התנדבות, שיתוף במידע, התייעצות עם אנשי מקצוע, צפייה בסרטים ועוד

מהו חוק הסרטונים?

חזרה

החוק קובע כי הפצה או פרסום של סרטונים ותמונות בעלי אופי מיני ייחשבו כהטרדה מינית

ודינם עד 5 שנות מאסר

105
המטה הלאומי
להגנה על ילדים ברשת
www.105.gov.il

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

חוק הסרטונים, קובע כי כל הפצה או פרסום של סרטונים ותמונות בעלות אופי מיני, ללא קבלת אישור מפורש של האנשים המופיעים בהם, ייחשבו כעוולה של הטרדה מינית, וכן עבירה של פגיעה בפרטיות לפי חוק הגנת הפרטיות, שדינה הוא עד חמש שנות מאסר. התיקון אושר בכנסת ב-6 בינואר 2014

אם נפגעת ברשת, למי תפנה לעזרה? שאלה שאפשר לעשות ממנה סקר כיתתי המנחה ירשום על הלוח את תוצאות הסקר הכיתתי וישתף את התלמידים בתוצאות בנושא ממחקרים שונים שנערכו בארץ. המנחה יאמר לתלמידים אם התוצאות שהתקבלו בכיתה נמצאות בהלימה לתוצאות המחקרים: 38% פונים להורים, 26% פונים לחברים, 12% פונים לצוות החינוכי, 18% בחרו לא לשתף אף אחד
לתלמידי היסודי אין צורך לציין אחוזים אלא לומר לתלמידים אם תוצאות הסקר הכיתתי נמצאות בהלימה לתוצאות המחקרים.

תוצאות הסקר של בזק:

66% מבני הנוער ציינו שהם לא פנו לאף גורם מקצועי כאשר חוו בריונות ברשת או שיימינג. בני הנוער כן רואים בבית הספר גורם מקצועי להתמודדות עם המצב ו-32% מהם פנו לגורם חינוכי בבית הספר.

ומי מכם שמע? על מוקד 105?

הנתונים בשקף הם מסקר שערך המשרד לביטחון פנים בשנת 2016 "תופעת השיימינג בקרב בני הנוער בישראל" בקרב 624 בני נוער (12-18).

לעיתים קרובות אנשים נמנעים מלפנות לעזרה שכן היא נתפסת אצל רבים כסוג של הודאה בתלותיות וחוסר מסוגלות להתמודד עם קשיים באופן עצמאי וכרוכה בסטיגמה חברתית ומחירים פסיכולוגיים של "להיות נזקק". מתבגרים נרתעים מלבקש עזרה מהצוות החינוכי בבית הספר בשל החשש שפניה לא תעזור ואף תחמיר את המצב. במיוחד נמצאה נטייה כזו בקרב ילדים בסיכון לדיכאון, אובדנות ושימוש בסמים וכן בקרב מתבגרים עם נטייה לפרפקציוניזם, שלהם קבלה עצמית נמוכה ושיפוט עצמי שלילי לגבי פניה לעזרה.

בהקשר לכך אנחנו כבר רואים שהילדים הנפגעים ברשת הם נפגעים גם בזירות אחרות כגון אלימות במשפחה, ונפגעים מסוגי אלימות שונים גם פנים אל פנים. חשוב לומר שהנטייה

לפנות לעזרה אינה סטטית, אלא קשורה לשינויים באדם ובסביבה, בנסיבות, בחזרתיות, בסוג הפגיעה וכו'.

סקר המשד לבטחון פנים, [תופעת השיימינג בקרב בני הנוער בישראל](#), 2017 .
בני נוער ברשת- מסוכנות והזדמנות לטיפול.

<https://www.btl.gov.il/Funds/kolotkorim/Documents/skiratsafrotcyberbulling.pdf>

לקט נתונים מהמועצה לשלום הילד 2017

<http://go.ynet.co.il/pic/news/shnaton2017.pdf>

בני נוער ברשת- מסוכנות והזדמנות לטיפול

<https://www.btl.gov.il/Funds/kolotkorim/Documents/skiratsafrotcyberbulling.pdf>

אם היו חוסמים בארץ את הגישה לאינטרנט בטלפונים ניידים

מהו סקסטורשן?

חזרה

תופעת הסקסטורשן, סחיטה מינית, הולכת ומתעצמת בתקופה האחרונה גם בישראל. גורמים עבריינים פועלים לפתות גברים ונשים לחשוף את עצמם באפליקציית היכרויות, בפייסבוק ובאפליקציות אחרות, ואז מאיימים להפיץ את תמונותיהם אם לא יקבלו סכומי כסף גדולים. בשנייה אחת, הבחורה הנחמדה שדיברתם איתה נעלמת ומתגלה כגבר סוחט. המלכודת היא חובקת עולם, בה מתקיימת רשת מתוחכמת של סוחטים על זרועות במדינות רבות.

נניח שאתם משתתפים בתכנית הישרדות ויכולים לקחת
איתכם את הטלפון הנייד ובו אפליקציה אחת בלבד

חזרה

מה אתם יכולים לעשות
כדי שמרחב הרשת יהיה
מקום שנים
ובטוח להיות בו?

105
המטה הלאומי
להגנה על ילדים ברשת
www.105.gov.il

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

חזרה

מה הדבר הראשון
שאתם עושים
כשאתם
מתעוררים
בבוקר?

105
המטה הלאומי
להגנה על ילדים ברשת
www.105.gov.il

סיפור מקרה המבוסס על אירוע שהגיע למוקד 105

כמו שראינו רבע מהילדים נפגעים ברשת. כלומר, אם בכיתה יש 36 תלמידים, 9 מהם נפגעו ברשת. במפגש זה נרצה לספר לכם על מוקד 105 – שהינו חלק ממטה לאומי להגנה על ילדים ברשת.

לפני שנספר לכם בהרחבה על המוקד, נציג בפניכם אירוע פגיעה אשר מבוסס על אירוע פגיעה שהגיע למוקד.

המנחה ינהל דיון בהתאם להתפתחות האירוע.

סיפור מקרה

לקראת מסיבת סיום שנה הלכה עדן לקנות שמלה למסיבה ו"על הדרך" קנתה לעצמה גם הלבשה תחתונה מתאימה. היא רצתה לקבל מחברתה הקרובה מיכל "אישור" לקנייה ושלחה לה תמונות שלה – אחת בשמלה ואחת בהלבשה תחתונה – בהודעה פרטית באינסטגרם.

מיכל נתנה אישור לשמלה והתלהבה מאוד מההלבשה התחתונה שקנתה עדן, החמיאה לה וכתבה לה שקנתה קנייה מעולה.

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המנחה ישאל את התלמידים:
מה דעתכם על התנהלותה של עדן?
הילדים עשויים לומר שעדן התנהלה כמו שצריך, שהיא היתה "בסדר", כי שלחה בהודעה פרטית לחברתה.
חשוב להדגיש לילדים שכל מידע שהופך להיות דיגיטלי (למשל תמונה/סרטון שמצלמים) עלול להיות לא בשליטתם, לא שלהם.
כלומר, מידע זה יכול בקלות רבה להיות מופץ ברשת והם יאבדו שליטה על המידע.

לאחר מכן אחד החברים שלח את התמונה בוואטסאפ של קבוצת הכדורגל שהוא מתאמן בה.

חברים רבים בקבוצה הגיבו והחוו דעתם על המראה של עדן ועל העובדה שהיא מצולמת בהלבשה תחתונה.

בתוך שעות בודדות הופצה התמונה בין רבים מהתלמידים הלומדים בבית ספרה של עדן והגיעה גם לעדן עצמה.

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

דיון בכיתה:

שאלות לדיון:

1. כיצד לדעתכם מרגישה עדן שתמונתה החושפנית הופצה ברשתות החברתיות?
למנחה: התמונה הגיעה לבנים ובנות כאחד והנערה איבדה שליטה על קהל היעד הצופה בה. רגשות אפשריים של עדן: בושה, אשמה (היא העבירה את התמונה מלכתחילה ויחד עם זאת חשוב להדגיש כי לא התכוונה שהתמונה תגיע לאיש מלבד חברתה הטובה), כעס על עצמה ועל חברותיה, מבוכה, חוסר אונים, תחושת בדידות וניכור, חוסר שייכות.
 2. האם לדעתכם יש משמעות לכך שהיא זו שצילמה ושלחה את התמונה לחבר/ה?
למנחה: עצם זה שעדן צילמה ושלחה את התמונה לחבר/ה, אין משמעותו שהסכימה להפצתה ולפרסומה ברשתות החברתיות, במיוחד כשמדובר בתמונה חושפנית.
 3. כיצד על עדן לפעול?
 4. הילדים יעלו מגוון של רעיונות. חשוב להתייחס גם לאפשרות של שיתוף ופנייה לעזרה. מה לדעתכם יחזק אותה?
 - למנחה:** דיבור פנימי וויסות רגשי, הדיפת אמירות פוגעניות, חיזוק מאמירות חיוביות, זמניות הפגיעה, בחירה במינן המתאים לנוכחות ברשת, תמיד אפשר למצוא פתרון - אופטימיות. חשוב לזכור שיש אנשים שהם בעדי- המשפחה שלי חברים ואחרים. פניה לעזרה והיכולת לקבל עזרה היא עדות לכוח נפשי לאומץ שלי ולא לחולשה!
- שאלה נוספת לדיון:**
בסיפור המקרה שהוצג בכיתה ישנן מספר פעולות שהובילו למצבי פגיעה וסיכון

שונים. בסיפור שהוצג נחצו גבולות. "גבולות" הם בבחינת קו מפריד בין האפשרי והמותר לבין שאינו רצוי, אסור או מסוכן.

היכן לדעתכם עובר הגבול בין התנהלות מושכלת ואחראית לבין התנהגות המובילה למצב סיכון או פגיעה? (למורה: הגבול נחצה כאשר אנו מרגישים אי נוחות, בלבול, חשש לשתף הורים או מבוגר אחר, מבוכה, פחד, מה שאני רוצה לשתף עלול לפגוע באחרים ועוד).

בכדי להימנע ממצבי הסיכון/ פגיעה שהוצגו בסיפור האירוע, כיצד עלינו לפעול כאשר אנו מתנהלים ברשת?

כיצד על עדין לפעול?

3.

מה לדעתכם יחזק אותה?

4.

למי ניתן
לפנות לעזרה

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

סיפור
מקרה

"פרסום תצלום, סרט או הקלטה של אדם המתמקדים במיניותו, בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפיל את האדם או לבזותו, ולא ניתנה הסכמתו לפרסום, ייחשבו להטרדה מינית"

ומה אומר "חוק הסרטונים"?

למי ניתן
לפנות לעזרה

105
המטה הלאומי
להגנה על ילדים ברשת
www.105.gov.il

הפצת תמונות וסרטונים פוגעניים, גם כשהיא לא עבירה על החוק - פוגעת

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

חוק הסרטונים מדבר על כך ששליחת תמונה, סרטון או הקלטה חושפני או מיני, ייחשב לעבירה פלילית, כלומר, עבירה על החוק. יש להסביר את גיל האחריות הפלילית, כלומר, מעל גיל 12, כל ילד/ה, נושאים באחריות פלילית, וזה אומר, שאם מוגשת תמונה, ייפתח תיק פלילי. חשוב לזכור:
גם הפצה של תמונה שאינה מינית או חושפנית, שאינה עבירה על החוק, עלולה לפגוע לא פחות!

המנחה יאמר לילדים: אחת הפעולות שתמיד יכולות לחזק כל אחד מאיתנו בעת מצוקה היא- **פניה לעזרה.**

פניה לעזרה מעידה על כך שהקורבן הוא בעל כוחות נפשיים רבים, יודע לקחת אחריות ונוקט בפעולות בכדי לסייע לעצמו **חשוב לציין שהגורם הטבעי שאליו כדאי לפנות לעזרה הוא ההורים ו/או הצוות החינוכי, ויחד איתם לקבל החלטה למי לפנות, ובכל מקרה, הם יכולים לפנות למוקד 105 למנחה:**

מתוך המידע שעלה במשחק הפתיחה עולה כי ילדים ונוער עושים שימוש רב באפליקציות שונות, כרבע מבני נוער חווים פגיעה ברשת ואלו שחוו פגיעה או שנחשפו לפגיעה לא תמיד פונים לעזרה.

ילדים ובני נוער נמנעים מלבקש עזרה במצבי סיכון ואף במצבי חיים יום יומיים. פעמים רבות הם עונים "הכל בסדר", לשאלה "מה שלומך?" לא אחת הם מבטלים בקלות הצעת עזרה ועונים "אני מסתדר לבד, לא צריך עזרה". לעיתים, הם לא מאמינים שהם ראויים לעזרה, ולפעמים הם פשוט מתביישים לבקש אותה.

על כן, חשוב לעודד ילדים לפנות לעזרה ולחזק בקרבם את ההבנה כי הם אינם לבד בסיטואציה הפוגענית.

מכלל ההיבטים שצינו ממשלת ישראל החליטה להקים מטה לאומי להגנה על ילדים ברשת המהווה כתובת לאומית עבור הציבור הרחב (ילדים והורים) בנושא האלימות והפשעה נגד ילדים ובני נוער במרחב המקוון.

מוקד 105 - להגנה על ילדים ברשת. הגיע אירוע למוקד, איך זה עובד?

המנחה יאמר לילדים: אסביר לכם מה קורה כאשר מגיע אירוע למוקד

לדוגמא:

הורה מתקשר למוקד בעקבות פגיעה שחווה הילד שלו. מוקדן שהוא שוטר עונה בטלפון להורה ומברר את פרטי האירוע. שואל שאלות לגבי הילד והאירוע: באיזו אפליקציה התרחשה הפגיעה, מה נכתב/ הופץ, מי מעורב וכד'. המוקדן מבקש מההורה לשלוח למייל של המוקד תצלומי מסך המתעדים את הפגיעה.

לאחר קבלת פרטי האירוע, האירוע מועבר למומחים לפגיעות ברשת, ויחד עם השוטרים במוקד מקבלים החלטה על אופן הטיפול באירוע. האירוע מטופל במוקד ובמידת הצורך ובהסכמת ההורים מועבר להמשך הטיפול ביישוב: משטרה, בית ספר ורווחה. כאשר הפגיעה מופסקת והאירוע טופל, מסתיים הטיפול במוקד. יש פעמים שהטיפול ימשיך ע"י ביה"ס או גורמי סיוע אחרים בקהילה.

המנחה יציג לתלמידים אירועי פגיעה שונים וידגיש את המסר- אל תישארו עם חוויות הפגיעה לבד, יש למי לדווח- למוקד 105.
 ישנן 2 בועות ריקות וניתן לומר לתלמידים:
 השארנו בועות ריקות, כי ייתכן ויש לכם דוגמא לאירוע פגיעה שאינו מופיע פה....

בכל מקרה של מצוקה או
פגיעה ברשת – אל תישארו עם
זה לבד!

כל אחד יכול לפנות

למוקד 105

להתייעץ
לקבל מידע
לדווח ולקבל עזרה

במה מוקד 105 יכול לסייע?

105

המטה הלאומי
להגנה על ילדים ברשת

- הסרת תמונות וסרטונים במידת האפשר
- טיפול באירועי פגיעה ברשת
- מצבים שלא ידועה בהם זהות הנפגעים או הפוגעים
- מצבי חירום ומצוקה של קטינים ברשת
- הפניה לגורמי סיוע בבית הספר ובקהילה
- מתן מידע

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

הרחבה למנחה אודות המענים שהמוקד נותן:

מוקד 105 עומד לשירות הציבור בעיקר בהיבטים הבאים:

כשיש צורך בהסרת תכנים, המוקד ייתן מענה מ-2 סוגים:

תוכן פלילי- כגון: הפצת תמונה/סרטון חושפניים והפצת תכנים בעלי אופי מיני, איומים, חשש לפגיעה בחיי אדם.

תוכן שאינו פלילי- כמעט בכל אפליקציה ניתן לדווח על תוכן פוגעני באמצעות לחיצה על אייקון עזרה/ גלגל שיניים/ 3 נקודות.

חשוב לדעת כי למנהלי האפליקציה יש אינטרס שהמשתמשים בה ימשיכו לעשות שימוש באפליקציה ושירגישו בטוחים ומוגנים. כמו כן, ישנה אפשרות לדווח על פוסט ספיציפי על ידי לחיצה על שלוש הנקודות משמאל לפוסט

ייעוץ וסיוע לגבי טיפול באירוע פגיעה:

ייעוץ וסיוע להורים, צוותי חינוך, תלמידים במגוון אירועים כגון: פתיחת דף אינסטגרם מתחזה, שיימינג וכד'.

סיוע במצבים בהם הזהות לא ידועה זהות הנפגעים או הפוגעים (השם שלו ומיקומו) במקרים הבאים:
- ככלל, כשהאירוע בעל אופי פלילי או באירוע בו יש חשש לחיי אדם (למשל איום באובדנות).

סיוע במצבי חירום ומצוקה

מתן מידע להורים, צוותי חינוך ותלמידים והפנייה לגורמי סיוע בקהילה, לדוגמא:

- שיחות הסברה, מתן חומרי הסברה, ו/או פעילויות וסדנאות לתלמידים ולצוותי חינוך.

איך נמנע ממצבי פגיעה?

האם המידע עלול לפגוע בי או באחרים?

האם המידע אמיתי או מועיל?

האם ארגיש בנוח אם ההורים שלי, האחים שלי או סבתא שלי יראו את המידע?

נפעיל שיקול דעת –
30 שניות של מחשבה
לפני שיתוף והפצה

נשאל את עצמנו:

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

המנחה יאמר לילדים: במהלך המפגש סקרנו את מרחבי הרשת בהם אתם נמצאים, ומה אתם אוהבים לעשות בהם. בנוסף, במהלך המפגש נחשפנו למצבי סיכון ופגיעה מהם כדאי לנו להימנע. על כן, להלן נסכם את המפגש במספר מסרים שחשוב לנו להעביר אליכם. אתם מוזמנים להתייחס ולהגיב

איך נמנע ממצבי פגיעה?

נקפיד על שפה מכבדת

נעמוד לצד החברים שלנו אם יפגעו בהם

נדמין שמי שאנחנו כותבים לו נמצא עכשיו מולנו

נפנה למבוגר לעזרה

נהיה
רגישים
ואכפתיים

איך נמנע ממצבי פגיעה?

לא נמסור לאחרים פרטים אישיים על עצמנו כמו מספר טלפון, כתובת או שם בית הספר

לא נמסור סיסמאות לאחרים, גם לא לחברים קרובים

נקפיד לא לצלם תמונות או סרטונים שעלולים להביך אותנו ולא נשלח אותם לאחרים

נשמור
על
הפרטיות

איך נתמודד?

"יהיה בסדר", "אני אתמודד", "זה יכול לקרות לכל אחד", "אני לא אשם"

"הפגיעה זמנית, היא תסתיים"

"לכל בעיה אפשר למצוא פתרון", "יהיה מי שיעזור לי"

נאמר
לעצמנו

© המטה הלאומי להגנה על ילדים ברשת

למנחה:

כל מה שאמרנו בשלושת השקפים הקודמים יאפשר לנו להימנע ממצבים בהם אתם עלולים להיפגע.

במידה ונפגעתם, איך תתמודדו:
בשקופית זו מופיעים ראשית האמירות לצורך דיבור והרגעה עצמית.
יש להדגיש את החשיבות של הדיבור העצמי לצורך התמודדות

איך נתמודד?

נתנתק מהמסכים – נימנע מלראות את התוכן הפוגעני

נחזק את עצמנו באמירות חיוביות

לא נגיב, נחסום את הפוגע ונעשה צילום מסך לתיעוד הפגיעה

נדווח למבוגר – הורים, מורים, מוקד 105

נחסום, נתנתק
ונדווח אם
נפגענו

איך נתמודד?

לא נעמוד מהצד – נעצור את הפגיעה
ונסייע לנפגע בחיזוקים חיוביים
ואמירות תומכות

לא נעביר את המידע הלאה

נעשה צילום מסך לצורך תיעוד הפגיעה

נדווח למישהו מבוגר -
הורים, מורים, מוקד 105

נעצור, נסייע
ונדווח אם
אחרים נפגעו

מידע נוסף על המטה הלאומי ניתן למצוא ב:

המנחה יציג לילדים את היישומים בהם ניתן להכיר את המטה הלאומי